

היסטוריה דתי

לעולים חדשים

בבתי ספר דתיים

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון — (13×3) — 39 נקודות

פרק שני — (13×3) — 39 נקודות

פרק שלישי — (22×1) — 22 נקודות

סך הכול — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי.

ד. הוראות מיוחדות: בתשובותיך הבא עובדות, אל תסתפק בהערכות כלליות.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (39 נקודות)

ענה על שלוש מן השאלות 1-5 (לכל שאלה – 13 נקודות).

1. **הצג** את המטרה של הלאומיות המודרנית.
הצג הבדל אחד בין לאומיות אתנית-היסטורית ובין לאומיות ליברלית-אזרחית.
2. **הצג** את ה"ביאור" שכתב משה מנדלסון.
ציין מאפיין אחד של הנאורות, **והסבר** כיצד מאפיין זה בא לידי ביטוי ברעיונות של מנדלסון.
3. **הצג** פעולה אחת שעשה בנימין זאב הרצל כדי לקדם את הרעיון הציוני.
הסבר מדוע חשב הרצל שהפעילות של אנשי הציונות המעשית פוגעת ברעיון הציוני.
4. **הצג** את הקושי שהיה לחלוצים הדתיים בעלייה השלישית, ושהביא להקמת תנועת "הפועל המזרחי".
הצג את רעיון "תורה ועבודה" של תנועה זו.
5. **הצג** את הצעת החלוקה של ועדת פיל (1937).
הצג נימוק אחד של ה**תומכים** בהצעת החלוקה ונימוק אחד של ה**מתנגדים** להצעה זו ביישוב היהודי.

פרק שני (39 נקודות)

ענה על שלוש מן השאלות 6-10 (לכל שאלה – 13 נקודות).

6. **הצג** את עקרון "מרחב המחיה" באידאולוגיה הנאצית.
הסבר כיצד עיקרון זה בא לידי ביטוי בפעולה אחת שעשו הנאצים במלחמת העולם השנייה.
7. **הצג** את המטרה של ועידת ואנזה.
הסבר מדוע לוועידת ואנזה הייתה השפעה מעטה בלבד על גורל יהודי צפון אפריקה.
8. **הצג** גורם אחד להחלטה של יהודים להצטרף לפרטיזנים בתקופת השואה.
הצג שתי סיבות שבגללן רוב היהודים לא הצטרפו לפרטיזנים בתקופה זו.
9. **ציין** שתי דרכים שבהן ניסו הבריטים למנוע את ההעפלה לארץ-ישראל בתקופה שבין סיום מלחמת העולם השנייה ובין הקמת המדינה (1945-1948).
הסבר מדוע המאבק של הבריטים נגד ההעפלה מאירופה פגע בתדמית (בשם הטוב) של בריטניה בעולם.
10. יהודי אתיופיה חוגגים בכ"ט בחשוון את חג הסיגד המבטא געגועים לציון.
הצג ביטוי אחד לגעגועים לציון מן השיר "החסידה" מאת חיים אידיסיס.
הצג פעולה אחת שעשה פרדה אקלום כדי לקדם את העלייה של יהודי אתיופיה למדינת ישראל.

פרק שלישי (22 נקודות)

ענה על שאלה אחת מן השאלות 11-12 (22 נקודות).

11. היישוב החדש

בנספח לשאלה מוצגת תעודת סיום בית ספר במושבה רחובות בשנת 1904.

עייני בנספח, וענה על הסעיפים א-ב.

א. **הסבר** כיצד תפיסת העולם (האידיאולוגיה) של אנשי היישוב החדש באה לידי ביטוי באחד הרכיבים בתעודה.

(11 נקודות)

ב. **הצג** שני קשיים שהיו לאנשי המושבות בתקופת היישוב החדש.

הצג ניסיון אחד לסייע (לעזור) לאנשי המושבות – ניסיון של הברון רוטשילד או ניסיון של חברת יק"א.

(11 נקודות)

12. המאבק להקמת מדינת ישראל

בנספח לשאלה מוצגת קריקטורה שפורסמה בעיתון "דבר" בתאריך ה' באייר תש"ח (14 במאי 1948).

עייני בנספח, וענה על הסעיפים א-ב.

א. **לפי מה שלמדת, ציין** את שני האירועים שהקריקטורה מתייחסת אליהם.

הצג את ההבדל בין שני האירועים האלה על פי רכיב מכל אחד מִחֻלְקֵי הקריקטורה (סך הכול – שני רכיבים).

(11 נקודות)

ב. **על פי מה שלמדת, הצג** יתרון אחד שהיה ליהודים או יתרון אחד שהיה לערבים בשלב הראשון של

מלחמת העצמאות.

בחר באחד מן האירועים שלמדת: שיירת יחיעם (הסרט "שיירת יחיעם: שחזור הקרב"), המצור והקרב על ירושלים

(השיר "קרב הראל"), נפילת גוש עציון (הקדימון "מכתבים מהמלחמה").

ציין את שם האירוע.

בסרטון או בשיר או בקדימון שבחרת באים לידי ביטוי קשיים של היישוב היהודי בתקופה הזאת.

הצג קושי אחד שאיתו התמודד היישוב היהודי.

(11 נקודות)

בהצלחה!